

हे स्थापयतीति निवेशनः । तथा वसूनां धनानां संगमनः संगमयति प्रापयतीति संगमनः प्रज्ञापशुत्रपथनप्रापकः । सत्यधर्मा सत्योऽवश्यम्भाविफलोपेतो धर्माऽग्नि-होत्रादिलक्षणो यस्यासौ सत्यधर्मा । क-इव सविता देव-इव यथा सविता सूर्यो देवः सर्वाणि त्रपाणि अभिचष्टे । यथाग्निः पथीनां विभक्तिव्यत्ययः पथिभिः परिपन्थिभिः सह समरे संग्रामे इन्द्रो न इन्द्र-इव तस्थौ स्थितवान् यथेन्द्रो युद्धे तिष्ठति तद्वत् तं वयं स्तुम इति शेषः । पथिन्शब्दस्य परिपन्थिवाचकत्वादस्य टेरिति [पा० ७. १. ८८.] टिलोपाभावे हान्दसे दीर्घे पथीनामिति रूपम् ॥ ६६ ॥

सीरा युञ्जति कवयो युगा वितन्वते पृथक् । धीरा देवेषु सुमया ॥ ६७ ॥

का० [१७. २. ११.] दक्षिणामग्निश्रोणिमपरेण तिष्ठन्युज्यमानमभिमन्त्रयते सीरा युञ्जतीति । चितेर्दक्षिणश्रोणेः पश्चिमे तिष्ठन्नधर्युः प्रतिप्रस्थात्रोत्तरांसपूर्वे षड्भिर्वा दशभिश्चतुर्विंशत्या वा वृषैर्युज्यमानमौडुम्बरं हृतं द्वाभ्यामभिमन्त्रयते ॥ सीरदेवत्ये सोमपुत्रबुधदृष्टे द्वे गायत्रीत्रिष्टुभौ । धीराः धीमन्तोऽग्निक्षेत्रविदः कवयः कृषिकर्माभिज्ञाः सीरा सीराणि हलानि युञ्जति वृषैर्योजयति युगा युगानि पृथक् नाना वितन्वते विस्तारयति । किं कर्तुम् देवेषु सुमया (३०.) सुममिति सुखनाम [निघ० ३. ६.] ततो द्वितीयैकवचनस्य सुपां सुलुगिति [पा० ७. १. ३१.] यादेशः सुमं सुखं कर्तुमिति शेषः । देवानां सुमं कर्तुं युञ्जतीत्यर्थः चतुर्थ्या यादेशो वा देवानां सुमाय युञ्जति । सीरकविपदयोर्बहुत्वं पूजार्थं तयोरेकत्वात् युगानि बहूनि सन्ति ॥ ६७ ॥

युनक्त सीरा वि युगा तनुधं कृते योनौ वपतेह वीजम् ।

गिरा च श्रुष्टिः सभरा असन्नो नेदीय इत्सृण्यः पृथमेयात् ॥ ६८ ॥

हे कर्षकाः सीरा सीराणि हलानि युनक्त युङ्क्त (३१.) योजयत तत्तनतनयनाश्चेति [पा० ७. १. ४५.] यस्य तत्रादेशे असोरलोपाभावे [पा० ६. ४. १११.] युनक्तेति रूपम् । युगा युगानि वितनुधं शम्यायोक्तादिभिर्विस्तारयत । ततः कृते कर्षणेन संस्कृते इह अस्मिन्योनौ स्थाने वीजं व्रीच्यादिकं यूयं वपत । कया । गिरा या ओषधीरित्यादिकया [क० ७५.] वेदमन्त्रवाचा चकाराच्चमसेन च । किं च वाग्वै